

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — fl. Negyedévre. 3 kor. — fl.
VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — fl. Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A képviselőház tegnap kezdte meg a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A közigazgatás egyszerűsítése kétségtelenül szükséges. Ezzel tisztában van mindenki, akinek közigazgatási ügyekben valamelyes dolga akad a hatóságokkal. A bürokratizmus szertelen túltengése kegyetlenül ránehezedik a közigazgatási eljárásra s ezt egyformán érzi a jogkereső közönség, meg a tisztviselők kara. A közönség alig tud hozzájutni ahhoz, amit keres, a tisztviselői kart pedig agyonsanyargatja a formások egész özöne, mely roppant mértékben szaporítja a munkát.

Az egymás után következő belügyi kormányok évtizedeken keresztül csak a bürokratizmus nehézségeit fokozták a kiadott rendeletekkel s azokkal a kísérletezésekkel, melyeknek javítás volt ugyan a céljuk, de csak a zavarokat mélyítették.

Ha csak arról lenne szó, hogy a törvényhozás fogadjon el egy reformot, mely a közigazgatási eljárást tényleg egyszerűsíti, a képviselőháznak igen könnyű lenne a feladata. Mert ilyen reformra égető szükség van. Ámde a képviselőház előtt lévő belügyminiszeri javaslat távol van attól, hogy igazi rendeltetésének megfeleljen. Ez a javaslat igen erős aggodalmakat támasztott épp azokban a körökben, melyek egyfelől alaposan ismerik a mai közigazgatási eljárás bajait és összes fonakosságait, másrésztől közvetlenül érdekelve vannak a javaslat által.

A javaslat parlamenti tárgyalása tehát kiváló gondosságot igényel. — Alaposan meg kell hányni-vetni a kérdést, nehogy ez a reform is csak a káros kísérletezések számát szaporítsa a közigazgatás körül, melyet épp a kísérletezések tettek olyan nehézkessé.

A jó, egyszerű, olcsó és gyors közigazgatással a legjelentősebb állami érdekek fűződnek össze.

Épp ezért a most tárgyalandó javaslat sokkal fontosabb, sem hogy annak elintézését okos dolog lenne elhamarkodni. Nem is tarjuk valami szerencsés eljárásnak azt, hogy ily nagyfontosságú reformjavaslatot oly időben tárgyalatnak a képviselőházzal, mikor ez már a haldoklás óráit éli s a képviselők a jövődébéli mandátum megszerzésének nehéz gondjaival vajudnak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Távirati tudósítás.

Ma *Dániel Gábor* elnökölt.

Miután előbb a torontáli helyi érdekű vasutakról szóló javaslatot harmadszori olvasásban is elfogadták, a Ház áttért a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslat általános tárgyalására.

Kristóffy József előadó ismerteti a javaslatot és hangsúlyozza, hogy az első lépcsőjét képezi a közigazgatás nagy reformjának. Az eddigi rendeletek és szabályrendeletek óriási tömege ugyszólván csak a napi szükséglet kielégítésére szorított. A sokféle rendelet lassította az ügymenetet és éppen ezen a bajon akar segíteni a jelen javaslat, mely a nélkül, hogy a jelen szervezet egységét megbontaná, utat tör a he-

A házasság.

— Humoros karczolat. —

Irta: **Nozdroviczky Jenő.**

A szerelemről már egyszer elmondtam a magamét. Most a házasságról szólok egyet-mást itt a vonal alatt. Mert hiába tagadná bárki is, ez a két dolog csakugy összefügg, akár egyik csizma a másikkal, vagy a borközi állapot a macskanyőszőrrel. S ez utóbbi hasonlat talán a legtalálhatóbb. Námor a szerelem, fejfájás a házasság.

A házasság mint olyan, igen régi eredetű. A biblia a paradicsom kertjébe teszi az első kézfogót, a melynél — az igaz, sem anyakönyvezető, sem násznagy nem szerepelt — mégis ez volt a legideálisabb. Évának nem volt riválisa, Ádám házibarátnélkül szűkölködött. Hogy később nem következett-e be a kiábrándulás egyik vagy másik részről, arról nem maradt feljegyzés, mert akkortájt sem a merített papírost, sem az antracén tintát nem ismerték s ha ismerték volna is, a vízözön bizonyára foszlányokká áztatta volna a becses krónikát.

A későbbi adatok már Putifárnékról számolnak be s ő a mai asszonyok leghüeb-

mintája. Ha a katonák marsallbotot, akkor a férjek papusot és szarvakat hordanak magukkal születésüktől kezdve. Nem borjuban s nem is feltűnően, de láthatatlanul. Azt a hátukon, ezeket a homlokukon.

De én eltértem a tulajdonképeni tárgytól, hisz a férjekről és asszonyokról külön-külön kell majd természetrajzi értekezéseket írnom.

Mi a házasság?

Erre nézve sokféle képen lehetne felolteni...

A gyakorlati élet tanúsága szerint azonban nem egyéb, mint egy szerencsétlen pillanatban kelt elhatározás eredménye, egy soha be nem tartott kétoldalu ígért a jövőre nézve.

Mint olyan sokféle lehet u. m. állítólagos szerelmi házasság, érdekházasság, kényszerházasság stb.

Az első nagyon ritka napjainkban. leginkább szegény, betegkedélyű, meg gondolatlan egyének kötik, a kik tapasztalatlanságukban hiszik és vallják a női állhatatosságot.

A második a leggyakoribb. Számításon alapszik s ezért nem más, mint algebrai

művelet, összeadás. Képlete pénz + asszony...

A kényszerházasság utójátéka egy olyan darabnak, a melyet rendes körülmények között az esküvő után szoktak színre hozni.

Sokan annak a kettős felosztásnak a hívei, a mely szerint a házasság lehet törvényes vagy vadházasság, én azonban a megkülönböztetést észszerűtlennek tartom, mert kevés tiszteletreméltó kivétellel mind egyik vad szokott lenni.

Hogy miért oly szomorú dolog manapság férjnek lenni, ennek a kérdésnek megfejtése nem nehéz. A divat, a szocializmus, a realizmus — egytől-egyig magyarázatot adnak rá.

Azért hát ne jajgassunk, de oltuk a tüzet, már a mennyire lehetséges.

Ha a házasságot arra az ethikai magaslatra akarnók helyezni, a melyen tulajdonképen állani kellene, a következő pontokat kellene törvénybe iktatni:

1. Házasságra csak olyan nő léphet, a ki felső leányiskolába vagy más női intézetbe nem járt s az eljegyzés pillanatáig élő férfit nem látott.

NÉMETI

Elsőrangú modern fényképész műterme

Debreczen, Piacutóza 42 sz.

Nyitva ünnep és vasárnap is.

lyes irány felé. A javaslat anyagi részének fontos intézkedése a jogorvoslat helyes alapra való lektetése, a nélkül, hogy ezért a jövedelem csorbát szenvedne. A javaslatnak fontos intézkedése még a postai kézbesítés kiterjesztése és az ügyvitelnek egységessé tétele, miáltal sok idő és költség fog megtakaríthatni. A javaslat bizonyos fokig decentralizációt is jelent, a mennyiben kiszélesíti az autonóm testületek hatáskörét. Szólv azután ismerteti ama rendeletek természetét, melyeket a jelen törvény alapján a kormány kibocsátani fog.

Olay Lajos: Hol vannak ezek a rendeletek? Hogyan lehet tárgyalni ezek nélkül?

Kristóffy József (folytatva): A törvényjavaslat olyan, hogy annak alapján a törvényhozás nyugodtan rábízhatja a kormányra a kérdéses rendeletek kibocsátását. Megvan győződve, hogy ez a javaslat ki fog vezetni a jelen adminisztratív utesztójából és föl fogja frissíteni a hivatalosobák dohos levegőjét. Ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Mesko László szerint az ország a javaslatl egy nagy darab kenyér helyett csak morzsákat kap, mely nem elég az igények kielégítésére. A javaslatnak vannak olyan intézkedései, melyek mélyen bele vágnak a közjogba és sérelmeseknek mondhatók magyar alkotmányjogi szempontból is.

Mesko: a javaslat tartalmaz helyes intézkedéseket is: ilyenek a kézbesítés reformja, a pénzkezelés egyszerűsítése, de a szólv ezeket is csak olvben helyesli; mert a kiviteli módoszatok nem olyanok, hogy azokat elfogadhatná. A javaslat életbeléptetésének ujra felvételi eljárás módoszatai sem felelnek meg azoknak a követelményeknek, melyek a jó közigazgatás alapjait képezik. Nálunk, ahol a polgárok személyes szabadsága tekintetében semmiféle codifikáció nincsen, a hol a kormányhatalommal oly sok eszköz van a kezében a polgárok jogainak megnyirbálására, nem lehet oly széleskörű meghatalmazást adni rendeletek kiadására, mint az ebben a javaslatban tételik ki. Nem helyes az, hogy a kormány — ugyszólván — bizalmatlansággal viseltetik az autonóm hatóságok iránt és az összes rendeletek kibocsátását magának vindikálja, mert a különböző viszonyok gyakran egészen eltérő intézkedéseket tesznek szükségessé. Azért iz az egyes törvényhatóságoktól nem szabad elvenni az

autonóm intézkedés jogát. Szólv hangsúlyozza, hogy a részletes tárgyalás folyamán indítványozni fogja, hogy a kormány a kibocsátandó rendeleteket záros határidő alatt bemutassa a törvényhozásnak. Pártja nevében kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja, de a harmadszori olvasásnál ellene fog szavazni, ha indítványa nem fogadtatnék el. (Helyeslés a baloldalon.)

Barta Ödön kifogásolja azt, hogy a kormány ily fontos javaslatot közvetlenül a nyári szünet előtt akkor nyújt be, midőn már a képviselők választások szele jár és midőn az alapos tárgyalás már lehetetlen. Az előadó csak konstátálta a bajokat, de nem mondta meg, hogy a rossz közigazgatási állapotoknak a szabadelvű párt az oka, mely a kormánynak korlátlan hatalmat adott a nép jogainak megnyirbálására. Ne a hivatalnokokat okoljuk, hanem igenis azt a rendszert, mely harminczhárom év óta gázol át a nemzet testén és a nép szabadságán: Az előadó azt mondja, hogy közigazgatásunk össze van kuszálva. Hát ki kuszálta össze? Nem-e a szabadelvű kormányok? A tisztviselők fegyelmi tekintetben ki vannak szolgáltatva a kormány önkényének, illetve a kormány képviselőjének, a főispánnak.

De áttér a legnagyobb sérelmére a közigazgatási eljárásnak s ez a büntető eljárás. Annyi ellentmondás, annyi jogi érzékihiány sehol sem észlelhető, mint itt. A belügyminiszternek, ugy látszik, nem volt jogi szakértője ennek kidolgozásánál. De csodálja, hogy a tulajdonlól, ahol annyi híres jogtudós ült, egy sem sietett a minisztert ezen hibákra figyelmeztetni. A polgári perrendtartással homlokegyenest ellenkező tételeket ír elő a közigazgatás büntető kodexe. Vajjon ki fog tudni e visszás intézmények között eligazodni? Példákkal illusztrálja, mennyire önkényesen járnak el, különösen a szolgabírák a büntető bírásokodás hatáskörében. — Az előadó ur tisztán a munka apasztást tartotta szem előtt, de nem volt tekintettel a polgárok szabadságának, jogainak, megvédésére. Adjanak elegendő képzett tisztviselőt a megyének, s akkor nem fognak örökké tulsufeltsággal panaszkodni. Ne csináljanak minden főkörtésből megyei főhivatalnokot. (Tetazés a balon.) A községi adminisztráció nagyon rossz. Azt látjuk, hogy a községek előjáróságai sohasem állanak arányban a község nagyságával. A legszegényebb község is kénytelen egy 8—10 tagu előjáróságot, melynek absolut nincs sem célja, sem haszna, elartani. Célyszerűnek tartotta volna, ha a miniszter ur a büntető eljárásra vonatkozó szabályzatot idejében közölte volna a képviselőkkel. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balról.) (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Szöll Kálmán miniszterelnök: Barta képviselő urnak nem tetszik az idő, amikor ezt a javaslatot tárgyalás alá veszik, mert azt nyárra tették; nem lát abban különbséget, bármikor is terjesztenek be egy javaslatot, de különben nem terjeszthette be előbb, mert hisz erre idő nem volt. Nem volt célja a közigazgatást frázisokkal, nagyhangu szavakkal reformálni, de ezélszerű intézkedésekkel. Javításra, komoly, mélyreható javításra törekedett s éppen akkor kell hallania szemrehányásokat, hogy a házat csak költségvetések megszavaztatására használják. Tavaly ugyanez a párt kifogásolta a hosszú szünetet, ma a munka nem tetszik. (Ellentmondások.)

Barta Ödön: Jó beosztást tessék csinálni!

Szöll Kálmán: A törvényjavaslat megalkotásánál szem előtt tartotta az illető szakkozégek véleményét, meghallgatta a főispánoktól kezdve a legalsóbb tisztviselőig mindenkinek véleményét s nem akadt egy törvényhatóság sem, a mely ne látta volna

el tapasztalatainak tanácsával. Barta képviselő ur, ha ugy tudja, hogy ebben a törvényjavaslatban van egy *nyári orvoslás* itt téved a képviselő ur, mert ennél a törvényjavaslatnál senkinek sincs utógondolatja, különben is mellette szól az idő hirtelen megváltozása is. (Élénk derűtség.) Nem fog megtérni ily gyanusítást sem most, sem a jövőben. A teljes objektivitás embere. Semmi körülményt nem ismer, melyet befolyásolhatna. Erről tanuságot tehetne harmadfél évi miniszterkedése. A mikor az állam érdeke, a közjog megkívánja, nem riad vissza jogok megfosztásától sem; de azt mindig nyíltan teszi. *Deák* Ferencz szellemében járt el most is, amint a multban eljárt s nem tartja helyén valónak Barta szemrehányását. Beösméri, hogy a büntető eljárásban van egy kis jog-fosztás, de ez is csak a közönség javára s nem hátrányára van. Célja ennek a törvényjavaslatnak, hogy a közigazgatáson könnyítsünk, munkakörét leszáltsuk s különösen, hogy a közönség érdekeit megvédjük. Ezek voltak a vezérelvek, melyek a törvény megalkotásánál közrejátszottak. A büntető eljárásban van bizonyos különbség a polgári perrendtartás között, de ez is inkább látszólagos, mint tényleges, mert míg az igazságügyi perrendben a feltevőlegesen intézkedik ügyekben, addig itt bizonyos nemlegességre van szoritva, azzal az előnnyel, hogy érdekei hivatalból lesznek megvédve. A kezelésről szólv részben bele fogja venni azt is, hogy a jövőben a kézbesítésnél a kézbesítő figyelmezteti beidézettet a meg nem jelenés jogi hátrányára. Erre való módosítást maga fog proponálni. A felelbeszési eljárást az 1876. t.-cz. korlározza, erre nem akart a reformban kiterjeszkedni, mert ez jól van így. Nem az volt a célja a felülvizsgálat és újrafelvételi eljárás behozatalával, hogy törvénysértések orvoslását czélozza, de igenis célja volt az egyéni szabadságok megvédése, tisztviselők jogainak kiterjesztése. Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A kolozsvári sikkasztás. (Távirat.)

Pár hónap előtt nagy feltűnést keltett a kolozsvári Memzeti Színház pénztárosának, Tóth Józsefnek az öngyilkossága s még nagyobb mdglepetést keltett az, hogy a boldogtalan ember, a kihez soha a gyanu sem férközött közel, körülbelül 60,000 koronát sikkasztott. A pénztár ellenőrzésére egy Korbuly Bogdán, Gajzágó Manó és Szentgyörgyi József színügyi választmányi tagokból álló hármás bizottságnak kellett felügyelnie, de — a mint kiderült — ezek egyáltalán nem törődtek ezzel a kötelességükkel. Mikor a sikkasztás napfényre került, a kiküldött kormánybiztos biztosítási végrehajtást kért Korbuly és két társa vagyonára, amit a bíróság el is rendelt. A nevezettek föllebeztek a királyi táblához, de hasztalan, mert kártérítési kötelezettségüket a másodbíróság is megállapította és a foganatosított biztosítási végrehajtást helybenhagyta. Miután a bizottságnak mindhárom tagja gazdag ember, a kár megtérül.

§ A herczeg hamis váltói.

(Távirat.) Ismeretes, hogy amikor Varga Antalt nemrég elítélték a Ferencz József braganzai herczeg nevére hamisított 40,000 koronás váltó miatt, röviddel utóbb még több ilyen hamis

2. Más az előbbi § alá nem vonható női személyek is köthetnek házasságot, de férjüknek megadja a törvény a hat havi felmondás jogát.

3. A házasságot követő 8 hét után a férjnek jogában áll felesége nyelvét amputáltatni. (Kivételnek természetesen a született némák.)

4. A nő mint háziasszony csupán a szakácsnő felett bir korlátlan hatalommal. A szobaciszusok szerződötése és alkalmazása a férj joga.

5. A nő mindaddig, a mig házassági kötelékben él, anyjával nem érintkezhetik s az anyós, a ki veje lakásába lép, a magánlaksértés büntetést követi el.

6. A 30-ik életévüket meghaladó asszonyok az állami „Rokkant feleségek menedékházába” — szállíthatók amennyiben ezt a férjük szükségesnek találja.

7. Az asszonyok 30 éves korukig rendőri megfigyelés alatt állanak s bár amikor letartóztathatók, ha a férjükön kívül másnemű egyénnel találhatnak.

Ilymódon aztán volnának „boldog” házasságok s nem létezne: „boldogtalan szerelem”.

váltó került elő. Ezekkel Varga vagyonos uriasszonyokat csapott be, akikkel rokona, Varga Béláné révén ismerkedett meg. A hamisítások dolgában, a melyek vagy 100.000 koronára rugnak, új bűnvizsgálat indult meg s annak eredményeként Vargát és Varga Bélánét is vád alá helyezték, sőt a tárgyalást is kitűzték már. A tárgyalást, melyen most is megjelenik a fiatal branzai herceg, e hó 21-én tartják meg.

§ A gyermekrabló nő. (Távirat.)

A kis Domonkos gyerekek története ismeretes. Most a télen történt, hogy Domonkos Teréz-köri czipész-mester két leánykája és kis fia eltűnt a szülői házból és csak harmadnapra kerültek meg. A három apróságot egy Fazekas Anna nevű cselédleány csalta el előbb Kőbányára, onnan pedig másnap Monorra, ahol épp akkor tartóztatta le a csendőrség, amikor Czegléd felé akarta folytatni útját. Gyermekrablás miatt emelt vádat az ügyészség Fazekas Anna ellen s ügyében a tárgyalást is megtartották, de azon dr. Brachfeld Hugó ügyvéd a 16 éves leány elmeállapotának megvizsgálását kérte, mert nem tudott elfogadható okot találni arra, hogy mi indította védenését a súlyos bűn elkövetésére. A bíróság orvosszakértői, dr. Ajtai és dr. Moravcsik egyetemi tanárok erre hat héten át megfigyelték Fazekas Annát és konstatálták felőle, hogy epilepsziában szenved s mint ilyen beszámíthatatlan állapotban van. E vélemény alapján a kir. ügyészség a bűnvádi eljárás megszüntetését kérte, amit ma a törvényszék el is rendelt s hozott határozata értelmében a fogoly leányt rögtön a lipótmezei tébolydába szállították.

Alarczos rablók támadása.

Sóvágó János az esküdtzék előtt.

Debreczen, június 18.

A debreczeni esküdtzék előtt tegnap érdekes bűnügy tárgyalását kezdték meg. Sóvágó János, a hírhedt rablószivány ül a vádlottak padján a múlt év őszén elkövetett rablási kísérlet miatt.

Sóvágó János böszörményi születésű s ottani lakos, 37 éves, ref. nős, földmives. Sokszor volt már büntetve. Tolvajlásért hat hónapra, majd három hónapra, rablási kísérlet miatt két évi, majd egy másik lopás miatt szintén két évi fegyházzal, hatóság elleni erőszak miatt három évi börtönnel. Ezen kívül szerepelt a büdszentmihályi és a martonfalvai rablógyilkosságokban, amikor kötél általi halálra ítélték és a kuria megsemmisítvén az ítéletet, megszabadult minden büntetéstől.

Most az a vád terheli a sokszor büntetett s élete javát börtönben töltött Sóvágót, hogy a múlt év őszén negyedmagával alarczosan a pallagi Tornos tanyán lévő kastélyba ment és ott rablótámadást követett el a birtoikos Steuer Sándor és neje ellen. — Steuert este lepték meg, letéperték a

földre, revolvért szegeztek a fejének s pénzt követeltek tőle.

Sóvágó János a megrögzött gonosztevők minden bűnös tulajdonságával fel van ruházva. Egyszerű megjelenése visszataszító; beszéde, viselkedése, konoksága ellenszenvet ébreszt a leglágyabb szívű emberben is. Fél szemére vak, a fél szemével meg csak pislog s olyan merészen forgatja fejét jobbra, balra, nézget bátran, sőt vakmerően azok szemébe, akikkel szembe állítják, mintha maga a megtestesült ártatlanság lenne. Konok tagadásában megmarad mindvégig, hanem azért minden rafinirozottsága, minden paraszt furfangja daczára is ejt ki olyanokat a száján, amely bűnösségének bizonyítását rejti magában. Elfásult lélek, aki ideges izgatottságában mintha passzióját lenné, úgy mosolyog s hunyorgat hozzá.

A tárgyalásnak nagy hallgatósága volt, amely a szünetek alatt élénken pertraktálta az esetet, azt, hogy bűnös-e vagy ártatlan-e Sóvágó.

Erről a tárgyalásról különben részletesen az alábbiakban számolunk be:

Pont 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást Dr. Szücs Miklós törvényszéki elnök, aki mellett Dr. Széke István és Taty Ferencz bírák foglaltak helyet. Jegyző Deák Ferencz, ügyész Dr. Bálint Zsigmond, védő Dr. Kardos Samu voltak.

Az esküdtzék a következőleg alakult meg: Veréb Lajos, Rénes István, Balla Mihály, Halmágyi Sámuel, Tóth Ferencz, Rosenberg József, Gál Ferencz, Barna János, Varga József, Hauser Bertalan, Zádor Lajos, ifj. Pálffy József, Póttagok. Julow Lajos, Gebauer Károly.

A vádlott kihallgatása.

Elnök felolvastatja a vádhatározat rendelkező részét, amely szerint vádlott ellen a királyi ügyészség rablás büntetésének kísérlete miatt emelt vádat.

Védő: A vádirat utolsó mondatának a felolvasását is kéri.

A törvényszék azonban ezt nem rendelte el. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Ezután kezdetét vette a vádlott kihallgatása.

Elnök: Megértette mivel van vádolva?

— Meg.

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem! Én azon a napon apám birtokán voltam. Engem ártatlanul vádolnak. Akkor látott is engem otthon Faragó Márton, Bessenyei Márton és Tóth Gábor. Nahát mármint ha én otthon voltam, hogy követhettem volna el a rablást?

— Arra majd rá térünk. Most csak a kérdésekre feleljen. Hát maga akkor este otthon volt?

— Otthon este lefeküdtem, otthon háltam és másnap délután Debreczenbe jöttem.

— Miért jött Debreczenbe?

— Sándor Eszter debreczeni nőtől levelet kaptam, akivel a cséplésnél ismerkedtem meg. Azt írta, hogy a Bika szaloda udvarán találkozunk. De nem, várt nem is találkoztunk.

— Megtudná mondani, hogy mikor kézbesítették azt a levelet magának?

— Én nem tudom, mert már felbontva kaptam a levelet. Valamelyik Sóvágó bontotta fel. Meg azért is kellett nekem Deb-

reczenbe jönni, hogy beszéljek debreczeni gazdákkal, akarnak-e az édes apám gép-jén csépltetni.

— Hát adott magának erre megbízást az édes anyja?

— Ugy emlékszem, hogy adott.

— Találkozott a nővel?

— Nem!

— Kérdezősködött valakitől a Bika szalodában?

— Az udvarosnak említettem, hogy egy nőt várok. Beszéltem ott még egy zsidóval is, de már arra nem emlékszem hogy hívják.

Az elnök ezután felolvasta azt a levelet, a melyet október 27-én adott fel Eszter Sándor. Ez van a levélben: „Szeregett kedves Janikám! Tudatlak, hogy egészségem jó van, hűséges vagyok hozzád. Gyere be lelkem Janikám Debreczenbe, — mert beszélni akarok veled édes Janim, mert férjhez kérek, de mulhatlanul bejőjj, majd a lakásomat megmutatom. Találkozásom ott lesz, ahová szálni szoktatok. De bejőjj. Csókollak: Eszter Sándor.”

— Ez az a levél — kérdi az elnök.

— Ez az.

— No látja ez nekem nagyon gyanus. Mert ezen nem Sándor Eszter, hanem megfordítva Eszter Sándor van írva.

— Hisz az nem baj.

— Igen de ez a levél gyanus azért is, mert nem női, hanem férfikéz írása.

— Ű tudja, hogy kivel iratta.

— Aztán mit akart maga Sándor Eszterrel. Feleségül nem vehette volna, hiszen maga nős.

— Nem is akartam én feleségül venni.

— Így hát maga ezért a nőér jött Debreczenbe. Hát a Pallagon akkornap történt rablásról nem is hallott?

— Nem én, csak akkor mikor elfogtak.

— Hát maga egyáltalán nem tud semmit?

— Nem én semmit.

— Hát azt a kalapot, a melyet a rablás színhelyén találtak s amelyről azt mondják, hogy a magáé, nem ismeri?

— Nem én instálom, nem is szoktam én ilyen kalapot viselni.

Három kendőt mutat fel ezután az elnök, amelyeket Sóvágóhoz az anyja küldött be a fogházba. A kendőn tüvel jüggatott jelek s betűk vannak. Ezekre Sóvágó azt mondta, hogy nem ismeri. Ujabb három kendőt mutat fel az elnök.

— Ezekre a kendőkre sem emlékszik?

— Nem én!

— Én pedig kijelentem a tekintetes esküdtzék előtt — szólt az elnök — hogy ezt a három kendőt pedig a rablás színhelyén találták és ezeken szintén olyan lyuggatott jelek vannak, amelyeket azon a három kendőn láthatni, amelyeket Sóvágóné elemőziával küldött a fiának a fogházba. Sóvágó ismeri maga ezt a fekete kendőt?

— Nem.

— Ezen látja van négy nagyobb kerek lyuk. Erről a kendőről azt mondják, hogy ezt használta az egyik rabló alarcznak. A kendőt úgy borította a fejére, hogy az orra az egyik nyíláson, a két füle a másik két nyíláson jött ki, míg egy lyuk a szemnek való volt, hogy láthasson rajta. Gondolja, hogy ezt arra lehet használni?

— Hát ha valaki akarja, hát használhatja.

— Próbálja csak fel!

Sóvágó a kendővel betakarja a fejét, de úgy hogy szemével ne lásson.

— Fordítsa meg a kendőt!

Sóvágó mindig úgy fordítja, hogy csak olyan módon tegye a fejére, ahogy először.

— Ne! Ne úgy fordítsa azt a kendőt.

Sóvágó megint csak úgy fordítja, a hogy először tette a fejére. Erre Dr. *Szeőke* István bíró elveszi a kendőt Sóvágótól megigazitja úgy, amint a bíróság Sóvágó arczán látni akarta. Sóvágó felkötöti a kendőt a lyukak pászolnak az orrára, szemére és két fülére. Ennek daczára Sóvágó még rem akarja ismerni.

— Azt mondják, hogy a rablásnál maga is ott volt és ezzel a kendővel tartotta el az arczát.

— Akik mondják, nem igazat mondanak.

— Hát nem járt ott és nem kísérelte meg a rablást negyedm gával?

— Én nem. Azután meg négy ember eibánt volna Steuerral.

— Azt hiszi?

— Persze! Hát micsoda egy ember négynek. Biztosan csak meg akarták ijjeszteni, azért mentek hozzá.

Steuer Sándorné vallomása.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy vallomására leteszi az esküt. Az eskü szent Isten előtt, a hamis esküt a törvény szigoruan bünteti, a tiszta igazat tessék tehát előadni. Emlékszik arra, hogy álarozos rablók törtek be önhöz?

Steuerné: Igen! Én ujságot olvastam, a férjem irt. Az erkélyen valami zaj volt. A férjem felugrott, az ablak felé ment, de már akkor négy álarozos rabló berontott, letépete a férjemet és revolvertszegezett a fejének,

— Mikor volt ez?

— Hétfőn este.

— Merről jöttek be a rablók?

— Az épületnek a kertre és az erdő felé eső részén.

— Égett világosság?

— Igen az asztalon egy lámpa.

— Üvegajtó volt a terrásra?

— Volt faajtó is, de az nem volt betéve.

— Zajra lettek figyelmessé?

— Kopogásra. Akkor ment ki a férjem. De az ajtónál már beléptek a rablók. Az uram elkialtotta magát: „Mit akartok rablók, zsványok?... Én megijedtem és a diványra szédültem... De csakhamar visszanyertem eszméletemet. Akkor láttam, hogy a rablók a férjem fejének szegeztek egy revolvert. Odarohantam, hogy megsza- badítsam az uramat.

— Hányan voltak a rablók?

— Négyen. Egy magas, három alacsony.

— Önt bántották?

— Igen, megütöttek. Akkor egy pisztolydurranás hangzott el. Még azt hittem, hogy meglöttek. Leestem a földre és a szakácsné után kiabáltam: Eszter! Eszter! A szakácsné ugyanazon az ajtón jött be, amelyiken a rablók. Kislőttem, hogy menjen a cselédekért. A rablók ekkor a szakácsné után löttek. A férjem kiszabadult a rablók kezéből, átszaladt a másik szobába, a revolverért, de nem volt ideje, hogy a tokból kivége és csak úgy a tokkal együtt verte a rablókat.

— Hát hogy menekültek meg?

— A zajra a rablók közül három elmenekült. Egy, a kisebb ott maradt. Az rosszul látott, ijedten szaladgált, nem tudta merre meneküljön, egy széken át is esett.

— Férje üldözte?

— Igen. Hátulról ütötte a revolverrel és a rabló menekült. Az álarozót férjem le is rántotta ennek a rablónak az arczáról. De ez is elmenekült, mire a cselédek, akik vasviliáért mentek, megérkeztek. Férjem utána is lőtt a rablónak.

— Találtak valamit a szobában, amit a rablók otthagytak.

— Igen! Az álarozót, két kalapot, egy fokost és egy botot a szobában, egy kendőt és egy kalapot a kertben.

— Meztláb voltak a rablók?

— Csizmában voltak.

— Mikor magához tért, észrevette, hogy hol van sérülése?

— Igen, a fejem nagyon fájt és fel volt dagadva. A kis ujjam volt még egy kicsit megkarcolva.

— Kis ujján hogy kaphatta a sérülést?

— Annak a szájába kaptam, aki a férjemnek szegezte a pisztolyt.

— Akinek az arczáról férje letépte az álarozót, meg tudná ismerni?

— Nem láttam az arczát, mert menekült s nem is ismerném meg.

— A felmutatott bünjelekre ráismer?

— Az elnök rámutat Sóvágóra:

— Felismeri-e ebben az emberben az egyik rablót, aki ott járt önöknl?

— Az alakjában igen. Magassága, termete megfelel.

Tatay bíró: Arra sem emlékezik kérem, hogy volt-e a menekülő rablónak szakálla?

— Nem láttam.

Dr. Kardos védő: Akkor hány belső cselédjük volt nagyságodéknak?

— Csak egy, a szakácsné.

Védő: A többi cselédség a gazdasági udvaron lakik?

— Igen. Öt család lakik ott.

Védő: A külső cselédek régen laktak önöknl?

— Egy éve.

Védő: Nem volt férjének valamelyikkel baja?

— Egy gulyással.

Védő: Akkor ott lakott, mikor a rablás történt?

— Igen, még ő volt az első, aki a bajnál segíteni jött.

Védő: Volt akkor otthon pénz?

— Valami kétszáz forint. A napszamosok fizetésére hozta ki az uram, mert otthon mindég csak annyit tartott, amennyire a napszamosok fizetésére szükség volt.

Steuer Sándor vallomása.

Elnök, miután figyelmeztette az eskü alatt teendő vallomás és az esetleg hamis vallomással járó következményekre, megkérdezte, hogy történt a rablási támadás.

Elnök: Hány óra tájban történt a rablás?

— Este 7 óra tájban.

Elnök: Hol jöttek be?

— A tornác ajtón. Én éppen irtam, mikor zajt hallottam és kiakartam menni az ajtón, de akkor már négy álarozos rabló állott előttem nekem szegezett revolverekkel. Megragadtak, a földre tepertek és közülük egy revolvert szegezett a homlokomnak. Nem tudom, hogy történt. Emberfeletti erőm volt-e, nem tudom, de kiszabadultam a kezük közül, átszaladtam a hálószobába, ahol a revolverem volt. Lekaptam a falról, de a rablók közül kettő morogva követett. Nekem nem volt érke- zésem arra, hogy a revolvert tokjából kivegyem, csak úgy ütöttem vele a rablókat.

— Azt nem hallotta, hogy a neje kiabált-e?

— Folytonosan és mindig a szakácsné után kiabált. A rablók hallottak valami zajt, talán azokét, akik segítségünkre jöttek és három közülük elmenekült. Egy ott maradt, azt üldözöbe vettem. Meglátszik, hogy ez rövidlátó volt, mert kereste a kijáratot. Előbb a szalonba rohant, onnan visszatért s mikor a tornác ajtóhoz ért, egy széken keresztül esett. Annak az embernek az arczáról lerántottam az álarozót és egy pár pillanatra jól láttam az arczát.

Én szaladtam, utána is löttem. Éppen akkor jöttek a cselédek sa rabló olyan ügyesen elsiklott, hogy én rémületemben még egyik cselédemnek szegeztem a revolvert.

— Ön tehát meglátta az embert?

— Meg, de nem ismertem.

— Szembesítették önt több gyanusítottal, felismerte-e valamelyiken az álarozos rablót?

— Egyben felismertem a tettetést a rendőr főkapitányságnál. Ez Sóvágó János volt.

— Tessék még egyszer ránézni a vádlóra, felismeri-e benne a rablót.

Sóvágó feláll, elibe kerül Steuerek, peckesen kivágja magát, merészen, bátran rá néz.

Én határozottan emlékszem, hogy ez az ember volt.

Sóvágó: Jól nézzen meg a tisztelt ur, mert én nem voltam!

— Ez az ember volt.

Elnök: Mikor eltávozott ez is, a feleségét ön hol találta meg?

— A terrazonon találtam.

— Találtak bünjeleket?

— Az álarozó kendő a kezemben volt. Bent botot, kalapot találtunk.

A felmutatott tárgyakban felismeri a rablók által elhagyott tárgyakat.

— Azt tudja-e, hogy lövés volt?

— Igen, egy lövés dördült el, de nem reám.

— Követeltek öntől valamit?

— Nem, csak morogtak valmit és lehetetlenné akartak tenni.

— Nem is vitték el semmit?

— Semmit!

Védő: Hány óra tájban volt a rabló- támadás?

— Hét órakor.

— Vacsoráztak már önök akkor?

— Még akkor nem. Később akartunk vacsorázni.

— Mikor?

— Jóval később, de az igazat megvallva nem vacsoráztunk, mert odaégett a vacsora. (Derűtség.)

Védő: Ön a rendőrség előtt azt mondta, hogy három vagy négy álarozos egyén állott a terrazonon és most a törvényszék előtt határozottan állította, hogy négyen voltak.

— Igen, mert a terrazonon még homályban voltak, nem tudtam hát biztosan kivenni, hogy hányan vannak? Csak akkor tudtam már konstatálni, mikor a szobában letéptek.

A védő ezután nem kevesebb, mint egy félóráig kérdezte ki Steuert.

A szakácsné vallomása.

Grosz Fanni szakácsné vallomásában elmondja, hogy látta Sóvágó arczát a rablásnál. Szemébe mondja Sóvágónak, hogy ő volt ott s azt is, hogy rálöttek.

Védő megkérdezi a szakácsnét, hogy Sóvágónak, ha ott látta a rablásnál, volt-e szakálla?

— Volt — válaszolta a szakácsné.

Védő: Méltóztassék ezt jegyzőkönyvbe vétetni, mert erre a védelem nagy súlyt fektet, Bizonyítani kívánom ugyanis úgy a csendőrséggel, mint a tanukkal, hogy a rablás idejében Sóvágónak nem is volt szakálla. A Sóvágó szakálla a fogházban nőtt meg.

Védő ellenozta, hogy *Grosz* Fanni vallomására esküt tegyen. A törvényszék az esküt elhalasztotta, mivel a védelem több tanut jelentett be, akik Sóvágó alibijét igazolni fogják.

A tárgyalást ma folytatják.

ÚJONSÁGOK

Öngyilkosság a Pavillon kaszárnyában.

A szerelmes katona halála.

Vasárnap reggel a trombiták megszokott harsogását egy hatalmas fegyverdördülés előzte meg. A váratlan zaj általános izgatottságot keltett a Pavillon lakotanya lakói közt, nagy lőtás-futással keresték a lövés indító okát. Az inspekciós tiszt végig járta a legénység szobáit, majd az őrmesteri lakokba kérdészködött, de sehogy sem tudtak felvilágosítást adni.

Az összes helyiségek átkutatása után az irodára került a sor. Az ajtó belülről el volt zárva. Megvan amit kerestek, a lövés a zárt ajtó mögül történhetett. Jól sejtették, mert az előhívott lakatos által felfeszített és szétvárt ajtó megfejtette a rejtélyt. Előttük átlótt fejvel vérben feküdt Paulicsky Mátyás őrsvezető. Sebéből még patakzott a vér, de ő maga mozdulatlanul feküdt; a golyó jól látott s nyomban kioltá életét. Mellette levett szolgálati fegyvere, melyből egy töltés hiányzott, az asztalon egy levél hevert, melyet az öngyilkos ifju szüleihez írt.

Az inspekciós tiszt telefonon értesítette az ezredorvost, s azután intézkedett a hullának kórházba való szállításáról. A 39-ik gyalogezred nyomban értesítette Paulicsky M.-Pércsen lakó szüleit az öngyilkosságról, egyben intézkedett a temetésről, a mely tegnap délután négy órakor nagy katonai parádával folyt le.

Paulicsky Mátyást az őszszel sorozták be katonának, szorgalmasságával és igyekezetével kinyerte felebbvalói bizalmát, rövid idő alatt altisztté léptették elő s az irodába osztották be. A vig, kedélyes fiú a bánat első nyomai Husvétkor mutatkoztak, kedélye megváltozott s a máskor beszédes katona zárkozottá lett. Paulicsky szerelmes volt. Szeretett egy leányt, aki — habár rokon kötelék fűzte az ifjuhoz — nem viszonozta szerelmét. — Paulicsky azért még sem vesztette el egészen a reményét, úgy gondolta, hogy majd megváltozik még a leány s akkor boldogságuknak mi sem áll az útjában. Csalódott s ez a csalódás végzetessé vált reá.

Az elmúlt héten otthon járt s ekkor tapasztalta, hogy a leány érzelmeiben nemhogy megváltozott volna, de irányában még hidegebben, csaknem elutasítólag viselkedett. A szerencsétlen ifju ezt nem bírta elviselni. Szombaton éjjel hazajött s az ágyában elrojtett éles töltést magához véve bezárkozott az irodába és hajnalba öt órakor megöltte magát. Szüleihez intézett bucsu levelében mondja, hogy szerelme nélkül nem tud élni s bossúságát meg tettét, amiért halálával agg szüleiére bánatot hozott.

* **Sulyos vád.** Arany Juliánna cseléd leány állott tegnap délután a rendőrség előtt. Sulyos váddal illetik. Egy szülésznő feljelentésére fogták el, aki azzal vádozza, hogy pár hónappal ezelőtt anyaságot konstatált nála s most két hónappal utóbb, ezen állapotnak már nyoma sincs. Mivel pedig nincs tudomása, hogy a gyermekáldás bekövetkezett volna, valószínűnek tartja, hogy itt bűnös operáció történt Arany Julis tagadja az ellene felozott vádat s így a rendőrség elrendelte a vizsgálatot. Tegnap délután kísérték át a bábaképzőintézetbe.

* **Kiállítás és vásár kalotaszegi varottasokból.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület, amely fáradatlanul dolgozik az erdélyi részi Magyarország gazdasági helyzetének javításán s épen most is a kormány legmelegebb érdeklődése mellett a székely kongresszus rendezésével van elfoglalva, — ismét kiállítást és vásárt rendez városunkban kalotaszegi varottasokból, székely és csángó himzésekkel és szőttesekkel. A kiállításra és vásárra ezuttal nagyobb választéku gyűjtemény érkezett, mint a multkor. Mától fogva meglepően olcsó áron pompás háziipari cikkek kaphatók a Simonffy-utca 1. számú bérház 4. boltjában. A vásár csak 3—4 napig tart. A kiállításra belépti díj nincs.

* **Furfangos cigánykaraván.** A kóbor cigányoktól csak nem képes Debreczen megszabadulni. Alig toloncolják el őket, már is újra feltűnik a láthatáron nem kis nyugtalanoságra a tanyai lakosoknak, a kiknek valóságos rémei lettek. A rendőrség erélyes fellepése és szigora megtörök a cigányok szívós kitarásán és agyafurt ravaszágán, amelylyel félre akarják a rendőrséget vezetni. Az eltoloncolt cigányok közül egyenkint már többen visszatértek s menedéket lelnek a téglavető cigányai közt, a kik aztán egyes elhalt cigány nevére újabb születési bizonylatot váltanak ki az egyházaktól s ezeket köztük szétosztva igyekeznek debreczeni illetőségüket bizonyítani. A rendőrség már rájött a turpisságra s nagy erélylyel folytatja a nyomozást és egy-egy ilyen hamis születési bizonyítvánnyal bíró cigányt irgalom nélkül büntet meg és toloncolja el a város területéről. Tegnap délután a Köntös gátról kapott értesítést a rendőrség, hogy ott hét szekér kóbor cigány telepedett le. A karaván elfogatására a lovasrendőröket küldte ki Végh Gyula h. főkapitány.

* **Hej szegény tót legény!** Nap-hosszat járta Debreczen utcáit, ablakos rámaival a hátán Taraj Márton tizenöt éves tót gyerek. Már két évvel ezelőtt elszakadt szüleitől, akik valahol Arvamegyében élnek, azóta itt keresi kenyerét és nap-nap után harsány hangon hívta fel a háziasszonyok és gazdasszonyok figyelmét mesterségére: „Ablakot csináltassanak kend asszonyok!” Az asszonyok pedig, úgy látszik, nem sokat bírtak ügyességében, mert a tót gyereknek nagyon rosszul fizetett a mestersége. Sokat is bankódott e miatt és többször mondta, hogy elszökik előle. — A mult héten be is

váltotta ígérését, mert csütörtökön eltávozott s azóta nem tért vissza a tót tanyára, Rakovszky-utca 38. szám alá. Társai már azóta mindenfelé keresték, de nem bírtak nyomára akadni s valószínűnek tartják, hogy tudtukon kívül beállott valahová cselédnek, mint már ezt ezelőtt egy évvel is cselekedte, vagy valami baleset érte. Bizonytalanságukban most a rendőrséghez fordulnak segélyért.

SZÍNHÁZ.

Márkus Emilia bucsufellepte.

Nagy és distingvált közönség gyűlt tegnap este a színházba, ahol ritkaságba menő műelőzetben volt része. Az elismerés, dicséret és csodálat hangján kell szólunk arról az alakításról, amelyet Márkus Emilia a Laurence szerepében nyújtott s amelylyel pillanatról-pillanatra lekötötte a közönség érdeklődését. Ő volt az est hősnője, a színpad világának királynője, feléje, az ő játéka köré összpontosult minden figyelem s neki szólaltak meg azok az orkászertü tapaviharok, amelyekhez hasonlót csak nagy ritkán hallottunk még a színházban. Mikor a házastársak ragaszkodásának titkát a bölcsőben leli fel s azt a szeretetet definiálja, amelyhez a gyermek képezi az örökkapcsolatot, elementáris erővel zúgott fel a taps. Az ő nagy művészetével egy nagy és intelligens közönségre tette feledhetlenné a tegnapi estét.

Intendatura Debreczenben.

Még a decemberi közgyűlés megbízta Debreczen város tanácsát azzal, hogy az intendatura visszaállítására nézve tegyen javaslatot. A közgyűlést, mikor ezen határozatát meghozta, az a tudat vezette, hogy végét kell vetni annak az áldatlan harcnak, amely közönség, színházbizottság és színházgató között oly gyakorta fölmerül. Legyen Debreczenben úgy, amint régen volt: intendatura, amely a debreceni színpad művészi becsét újra a régi piedestálra állítsa. A közgyűlési határozatot végre kell hajtani és a tanács óhajára először a színházbizottság, még pedig a holnap ülésben foglalkozik az intendatura kérdésével. A bizottsági élésen Oláh Károly tanácsnok, színházi felügyelő referálja ezt a fontos ügyet s annyit már jó eleve jelenthetünk, hogy a referens tanácsnok ur ellene van az intendatura visszaállításának, sőt a bizottsági ülésen javasolni fogja, hogy Debreczen városa tegyen le erről a szándékáról. Pedig, aki jól ismeri a direkcionális dolgokat, Debreczen közönségét, a mai színi viszonyokat, az nyugodt lelkiismerettel ma csak egyképen látja megoldhatónak a debreceni színház jövőjét és remélhető művészi fejlődését — az intendatura visszaállításával.

Színházbizottsági ülés. Debreczen város színházbizottsága holnap, szerdán délután négy órakor a városháza nagy tanácstermében ülést tart. A bizottsági ülésnek értesülésünk szerint két fontos tárgya lesz. Az egyik: felülbírálása annak a javaslatnak, amelyet az adhoc bizottság néhány nap előtt az új pályázati feltételek ügyében készített; a másik: az intendatura kérdése.

Tanévzárás a zenedén.

Debreczen, június 18.

Hat napig tartottak a vizsgák a zenedén. Közel harmadfélszáz növendék vizsgázott le ez alatt a különféle tanszakoknál.

Helyünk szűk volta miatt — bár sajnálatunkra — nem foglalkozhatunk részletesen a szép vizsgák eredményeivel, de osztatlan örömmel konstatalhatjuk a zenedének, mint zenei műintézetnek successiv és tagadhatatlan emelkedését. Nem vitatjuk, hogy kit illet ezért az elismerés; a vezető igazgatóságot, a tanerők fáradozásait, vagy a növendékek mind élelkebben nyilvánuló ambícióját, de annyi tény, hogy az ideai vizsgálatok eredménytekintetében semmiben sem állanak mögötte a főváros hasonrangú főiskoláinak.

A növendékek serkentésére az idén is szorgalomjegyek és dícsérő okmányok kerültek kiosztásra.

Szorgalomjegyben részesült az ki az egész öven át fokozott buzgalommal tette magát érdemessé ezen kitüntetésre; dícsérő oklevél ellenben csak a magasabb képzettséggel bírónak volt adható. Mindkét rendű kitüntetés a tanár javaslatára a jury által engedélyeztetik s így annak erkölcsi értéke biztosítva van.

Következőkben közöljük a szép névsort, melyben a legmértöbbek részesültek az elismerés látható alajába.

Szorgalomjegyet kaptak:

Zenelmélet I. oszt.: Lakatos Irén, Malatinszky Vilma, Bakonyi László, Dömök Béla. II. oszt.: Szabó Emma, Csáthy Ilona, Zádor Margit. III. oszt.: Simonffy Lóna. IV. oszt.: Komlóssy Eliz, Sáska Irma.

Összhangzattan I. oszt.: Springer Stefánia, Nagy Janka. II. oszt.: Paásch Margit, Szathmáry Erzsike. *Ének* I. oszt.: Popovits Mariska, Juhász Ilona, Zalay Ilona.

Zongora előkészítő I. oszt.: Dörre Ilona, Tóth Árpád, Dall' Astra Margit. II. oszt.: Komlóssy Margit, Jánossy Margit, Alföldi Karola, Bartha Etelka, Szücs Kálmán.

Zongora középtf. I. oszt.: Szabó Mariska; Uher Amadil, Kovács Emília. II. oszt.: Alter Margit, Egman Margit, Király Margit, Szarukán Klára, Rózsa Ilona. III. oszt.: Harsányi Kálmán. IV. oszt.: Békéssy Anna, Balla Gizella, Maier Pálma, Szele Miklós. V. oszt.: Hirsfeld Eszti, Lakatos Gizella, Weisz Marisk. VI. oszt.: Jablonczay Lenke.

Hegedű tanszak előkészítő: Zöld József. *Hegedű középtf.* I. oszt.: László András, Harsányi László, Csanak Mariska, Péntes Gyula. IV. oszt.: Hajdu Miklós, Papp Mariska, Podolsky Margit, Fábian Margit.

Gordonka tanf. II. oszt.: Domaniczky Teréz.

Fuvók: Alföldi Béla (oboa), Munkácsi György (fagott).

Szavallati tanfolyam: Szücs Margit.

Dícsérő oklevelet kaptak.

Ének IV. oszt.: Szabó Margit.

Zongora középtf. V. oszt.: Fried Gizella, Winkler Luiza.

Kiművelési tf. I. oszt.: Falk Minna.

Hegedű középtf. IV. oszt.: Darvas György, Weszprémy Andor.

TÁVIRATOK.**A resiczai sztrájk megszűnése.**

Budapest, június 18. A resiczai sztrájkolók küldöttségét ma fogadta Hegedüs miniszter. Szónokuk kijelen-

tette, hogy a miniszterre bízzák ügyüket. A miniszter megígérte, hogy követelni fogja, mikép a térsaság eleget tegyen a törvény rendelkezéseinek, de a munkások sem térhetnek el a törvényes alaptól. Ma este a küldöttség visszatér és társaiknak a sztrájk abbahagyását fogják indítványozni.

Fejérváry marad.

Budapest, jun. 18. Fejérváry miniszter a temesvári szabadelvű párthoz levelet intézett, amelyben a jövő ciklusra a jelöltséget köszönettel elfogadja, a ni azt bizonyítja, hogy lemondása nem fog megtörténni.

Fejérváry diszpolgársága.

Budapest, június 18. A főváros mai közgyűlése, amelyen Fejérváry minisztert diszpolgárságra ajánlották, rendkívül viharos volt. Kassics interpellált, ami az indokolásnál óriási zajt és izgalmat idézett elő. „Mikor magyar embert állítottak a honvédelem élére, — mondotta Kassics — a király kikötötte, hogy Fejérváry államtitkár legyen.“ Az elnök rendreutasítja Kassicsot, amiért a királyt bevonta a vitába. Kassics tovább protestált. „Ha a polgárságot megszavaztatnák, börtönre, halálra inkább szavaznának — ugymond — mint a diszpolgárságra.“ Az legyen diszpolgár, aki nem ismer magyart, Magyarországot. Hát nincs hatalom, amely ilyen landsknechtrel szemben Magyarországot megvédi? — Rendre — ordítják. Kassics azt mondta: Egyenesen a főtisztektől kaptam a megbízást, hogy ne engedjem megtörténni ezt a becstelenséget. Az elnök rendreutasítja. Szavaznak és 138 szoval 21 ellenében Fejérváryt a főváros diszpolgárává választják.

A király Prágában.

Prága, június 17. A király ma reggel 6 órakor utazott el Prágából Theresienstadtbá. A király minden tisztelgés mellőzését kérte s azért csak Lobkowitz tartományi főmarsal, Fabiny tábornaszernagy, Wessely tartományi főtörvényszéki elnök, Srb polgármester és és a két helyettes polgármester jelent meg a pályaudvaron. A pályaudvar előtt nagy néptömeg gyűlt össze, amely két oldalt sűrű sorfalat állott. Az udvari váróterem bejáratánál Coudenhove helytartó és Marschan kormánytanácsos várta a királyt, a ki kevéssel 6 óra előtt érkezett oda Körber miniszterelnökkel, Hartel és Resek miniszterekkel Paar és Bolfras főhadsegédekkel és a kíséret többi tagjaival. Ő felsége nyajasan eibucsuzott a megjelent notabilitásoktól és köszönetet mondott Srb polgármesternek a szives és szép fogadtatásért. Azután az udvari szalonkocsiba szállt, mire a vonat elindult.

Prága, június 17. A király tegnap Smichow község határán a smichowi polgármester üdvözlő beszédére ezt válaszolta:

Rendkívül örömmel és benső hálá-

val fogadom meleg hazafiságtól áthatott üdvözlését, amely jól eső bizonyítékát adta nekem a város és lakossága irántam és házam iránt való hűség és ragaszkodásának. Szivesen szentelem uralkodói érdeklődésemet városuk javának.

A smichowi kerületi képviselő el-kének a beszédére ugyanez alkalommal ezt válaszolta ő felsége:

Örülök neki, hogy a smichowi kerület képviselőivel is találkozom itt. Megvagyok győződve őszinte és lojális érzelmeiről a kerület lakosságának, a melynek sorsa iránt való meleg érdeklődésem mindig megmarad.

A burok győzelme.

London, június 18. Az angolok a Hartebeest Fontainei ütközetben 15 ágyut elveszítettek. A burok nagy győzelmet arattak, amely azt jelenti, hogy az angolok elvesztették Transvaal egész délnyugati vidékét. Egyedül Zerust város maradt birtokukban.

HIREK.**Éjjeli pósta.**

× **A király prágai utazása.** (Éjjeli express tudósítás.) Mint a „Bohémia“ írja, a király tekintettel a jelen utazás rendkívüli politikai jelentőségére, szokatlan nagy kísérettel ment Prágába. A hadsegédeken, udvari hivataluokon és kormányképviselőkon kívül 340 személy kíséri az udvartartást. A nevezett lap megjegyzi, hogy Ferencz József még sohasem utazott ily nagy számú kísérettel.

× **Politikai párbajok.** (Éjjeli express tudósítás.) Draskóczy László, a rimaszombati függetlenségi párt elnöke és Putnoki Mór orsz. képviselő tegnap kardpárbajt vívtak Rimaszombaton. A párbajban Putaoky az arcán súlyos, a mellén és karján könnyebb sérülést kapott. Draskóczy sértetlen maradt. Putnoki segédei voltak Fáy Gyula és Máriássy Gyula, Draskóczy Fáy István és Kubinyi Géza országgyűlési képviselők. A felek a párbaj után, a mely politikai differenciákból keletkezett, kibékültek. — Ugyancsak politikai okokból kifolyólag kardpárbajt vívott Serényi Béla országgyűlési képviselő és Farkas Zoltán földbirtokos. A párbajban az utóbbi könnyebb sérülést kapott.

× **Feltört hajóállomás.** (Éjjeli express tudósítás.) Kunszentmiklóst tudósítóink távirati jelentése szerint nagy betörést követtek el ma hajnalban Szalkon, a Dunagőzhajózási társaság állomási hivatalában. Reggel hét órakor az állomásfőnök benyitott hivatalába. Az első helyiségben, a váróteremben nem vett észre semmi különösét. De a pénztári szobában a vaspénztárt feltörték és nyitva állt az íróasztalnak minden fiókja. Rögtön értesítette a kellemetlen fölfedezésről a csendőrséget, a mely megindí-

totta a nyomozást és kiderítette, hogy a betörést Baki János dunapentelei ember követte el, aki reggel öt órakor a személyvonattal Budapestre szökött. Baki a pénztár egész tartalmát, majd tizezer koronát magával vitte. Régebben az állomáson málházó volt és könnyen kitudhatta, hogy ma épen nagyobb összeget tartanak a pénztárban. A szalki csendőrség megletelegrafálta az esetet a budapesti rendőrfőkapitányságnak és leköszölte Baki személyleírását. E szerint Baki huszonnégy éves, magas termetű, hosszasa arczu, szőke bajszszu, kopottan öltözött egyén. Kabátján fehér csontgomb van. Mikor vasutra szállt, igen ittas volt.

× **Az orosz trónörökös eljegyzése.** (Éjjeli express tudósítás.) Pétervárról jelentik, hogy a csárevics legközelebb jegyet vált Heléna nagyhercegnővel, Viadimir nagyherceg leányával, a kiről a lapok nem régiben azt írták, hogy a bolgár fejedelem felesége lesz. Az orosz egyházi törvények tiltják ugyan a házasságot első foku unokatestvérek között, de a csári családban több példa van ilyen házasságra. Így a csár testvére, Xenia nagyhercegnő, szintén unokafivéréhez ment nőül.

Nagy viharok.

— Távirati tudósítás. —

Nagy viharok és a vele járó óriási károk hírére hozza a táviró az ország minden részéből. Vasárnap a fővárosban annyira lehült a levegő, hogy alig lehetett felöltő nélkül járni. A hűvös időjárást a vidéken pusztító nagy jégviharok idézhették elő. Estére már itt voltak a szomorú távirati jelentések, a melyek a sötét sejtelmet szomorú valóra változtatták. A pusztító viharokról a következő táviratok érkeztek:

Baja, június 16. Ma délután félóraig felhőszakadás volt, galambtojás nagyságú jég esett. A jég megrongálta a házakat, állatokat, embereket megsebesített. A termés teljesen elpusztult. Az utazásokat egész szélességben a víz ellepte; a pusztítás az egész környéken irtózatos. Az utazásokon valósággal lapátolják a jeget.

Zenta, június 16. Ma délben óriási zivatar volt. A villám Csányi István házába esapott, hol épen Kővágó Károly, Szloboda Miklós, özv. Daróczy Mihályné családtagjaikkal ebédeltek. A ház az ömlő zápor daczára, földig égett. Szloboda Miklósné és Darócziné súlyosan megsérültek.

Szalmár, június 16. Estefelé nagy vihar vonult át a városon és határán, mely a gyümölcsösben nagy kárt tett. Később sűrű jég esett.

Kolozsvár, június 16. Csernátomban. (Háromszék várm.) óriási károkat okozott az Ika patak. A falu lakossága künn dolgozott a határon, mikor az árvíz a havasokról lerohant, elsöpörve mindent, a mi utjába akadt. Egy gyermek a vízben lelte halálát. A kár igen nagy. Nagy jégvihar pusztításáról érke-

zett még távirat a következő helyekről: Bacs-Almás, Verbász, Nagy-Károly, Horgos, Nádudvar, stb.

Angyal és ördög.

(Folytatás.)

Mari asszony diadalmasan kiáltott fel: — Mindent tudok!

— Óhajt még valamit a nagysága?

— Nem. Köszönöm! Csak a maga szivességét akarom meghálálni. Ime egy fényes arany.

A vendéglősné arczáról látszott, hogy ez az arany milyen boldogságot szerzett neki.

— Ezt elteszem enlékül!

— Akar még egy másikat.

— Hogy akarok-é?

— Nem kérek nagy áldozatot.

— Csak tessék szólani.

— Egy nagy kalapácsra van szükségem.

— Olyanra, aminőt a bányászok használnak.

— Olyanra.

— Rögtön hozom!

Nem volt kíváncsi a vendéglősné, vagy legalább nem mutatta, hogy kíváncsi arra, mit akarhat ez a fiatal dama a kalapács-csal. De Mari asszony se árulta volna el a világ minden kincséért sem. Elég ha ő tudta. Ez a tudat öntötte el elégedettség-gel és diadala reményével.

(Folyt. köv.)

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Vb. Goldstein M. debreczeni kézműáru nagykereskedő cég ügyében közhírré teszem, hogy nevezett csőd ideiglenes válaszmánya a csődtömeghez tartozó és a csődleltárban 150—2384. tételszám alatt felvett 32068 k. 39 f. beszerzési áru és 18006 k. 34 f. becsült kézműáru cikkek továbbá a csődleltárban 2385—2403 tételszám alatt felvett 4977 k. 20 f. beszerzési áru és 1582 k-ra becsült összes bolti berendezések és felszerelések egy tömegben zárt ajánlati verseny útján értékesítését határozta el.

A csődválasztmány ezen határozata folytán felhívom mindazokat a kik ezen határozata és berendezésekre igényt tartanak, hogy lepecsételt borítékban tett ajánlataikat az alatt meghatározott

bánatpénzzel együtt alulírott tömeg-gondnoknál legkésőbb folyó évi **június hó 28-ik napjának d. u. 4 órájáig** annál is inkább adják be, mert az ezen idő után érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlati feltételek a következők:

1. Ajánlattevők tartoznak az ajánlattal egyidejűleg a becsérték 10%-át vagyis 1958. k. 83 f. készpénzben bánatpénzzel letenni és ezen feltételek egy példányát sajátkezűleg aláírni.

2. Az ajánlat az ajánlattevőt a benyújtás időpontjától kezdve feltétlenül kötelezi, a csődtömegre nézve azonban csak az állandó válaszmány által történt elfogadás esetében válik kötelezővé.

3. A válaszmány a beérkezett ajánlatok tekintetében a folyó év június hó 28 napjának d. u. 4 óráját követő legelső ülésében fog határozni és fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlat el, vagy el nem fogadására nézve az ajánlati összeg nagyságára tekintet nélkül legjobb belátása szerint szabadon határozzon.

4. Vevő tartozik a vétel árat, a válaszmány határozatától, illetve annak posta útján való közlésétől számított 8 nap alatt készpénzben kifizetni s egyidejűleg a megvett ingókat a tömeg-gondnoktól átvenni. A bánatpénz a vételárba beszámítható.

5. Amennyiben a vevő a vételárát, ezen idő alatt ki nem fizetné, vagy az áru raktárt ugyanezen idő alatt át nem venné, letett bánatpénzét elveszti és a válaszmány jogosítva lesz az eladott ingók értékesítése tekintetében vevő kárára és veszélyére szabadon intézkedni a nélkül, hogy az újabb eladás folytán elért nagyobb árhoz vagy ezen nagyobb ár folytán bánatpénzének visszatérítéséhez bármely igényt tarthatna.

6. Az áru raktár és bolti berendezés úgy szintén a csőd leltár naponta irodámban az irodai órák alatt közben jöttömmel megtekinthetők.

Kelt Debreczenben 1901. évi jun. hó 12-én.

Dr. Weisz József,
ügyvéd, mint a vb. Goldstein
M. kézműáru nagykereskedő
cég csődtömeg gondnoka.

PARÁDI

ÁSVÁNY-VÍZ

☛ kiváló gyógy- és borviz. ☛

— Főraktár: Debreczenben, —

CSANAK JÓZSEFNÉL.

Kapható ezenkívül minden fűszerkerkedésben és vendéglőben.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szög 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Eladó egy sárgára festett, nyújtós, kivágtott féderes kocsi, 90 forintért. Értekezhetni: Battyányi-u. 3.

Üzlethelyiség a főtéren Piacz-u. 73. szám a. kiadó. Értekezhetni: özv. Dr. Tihanyi Sámuelnéval

Egy jó karban levő fűszerüzleti berendezés jutányos áron eladó. Értekezhetni: József kir. her.-u. 16. sz.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle **Pemetefü** cukorka. Kapható Borsy-cukrárszűdében és Franciscus és Jóna urak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Igyunk ebesi ártézi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár: Piacz-utca 7. szám.

Gyógyszerész gyakor-
noknak felvétetik egy 6-8 osztályt végzett ifjú Balázs Ödön gyógyszer-tárában Csapó-utca.

Seprű, hazai gyártmányu ruha-, haj- és fogkefék, mindennemű háztartási kefeáruk gyári raktára **Márton Gyula** férfi és nő divattüzetében, Bika szálloda mellett. 3485 szám.

1901 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Gebauer Károly végrehajthatónak Szalontai Imréné Szabó Eszter elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, a debreczeni kir. járásbíróság területén levő a debreczeni 5661 sz. tjkvbn A + 2. 5657/a hrsz. homokkerti szállónak Szalontai Józsefné Szabó Esztert illető felére 1415 koronában megállapított kikiáltási árban, a végrehajtási árverés elrendelhetvén, annak foganatosítására határidőül az **1901 évi Julius hó 6-ik napjának** d. u. 3 órája a kir. törvényszék árverési termében kitűzetik. Kikiáltási ár a tul. kitétetet bécsár, azonban az árverésre kitétt ingatlan szükség esetében a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, avagy az 1881 LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőr kapitányságánál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben, a kir. törvényszék mint tkv. hatóságnál 1901 évi Április hó 3.

Harsányi Gusztáv,
kir. törvsz. bíró.

Katona keztyük mosás, javításal együtt párja 16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Igyunk Berettyi-Ujfalui ártézi üdítő vizet, kapható minden fűszerüzletben és kávéházban. Főraktár: Péterfia-u. 25.

Legolesőbb bevásárlási forrás. Neumann és Weisz, festék, zsiradék, szerszám vasalások, faragványok, görlecek és zománcozott konyha edények gyári raktára. Debreczen, Hatvan-utca 5. szám.

Részlet üzlet. Minden nős és állandó lakással bíró egyén csekély heti, vagy havi részletfizetésre vásárolhat vásznakot, kész férfi és női öltönyöket, női kabátok és gallérokat és mindenféle kézműárakat Kaiser Salamon üzletében, Hatvan-utca 2. sz.

Lakodalmi és báli meghívók a legolesőbb árban és elegáns kivitelben készülnek Horovitz Zsigmond nyomdájába, Debreczenben, Piacz-utca 66. szám. Ugyanott egyéb nyomtatványok is rendkívül olcsón készülnek.

Biederman házban

egy kényelmes 3 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti lakás, továbbá irodának alkalmas két szobából álló emeleti helyiség azonnal kiadó. — Ugyanott egy üzlethelyiség augusztus 1-től kiadó.

Vasáru-üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a t. vevőimet és a n. 6. közönséget tudatni, hogy 20 év óta a helybeli piacon fennálló

vasáru-üzletemet

tetemesen megnagyobbítva és új árukkal felszerelve (a Frohner szálloda mellé)

főter 69 szám alá az Ipar és Kereskedelmi kamara ujonnan épült palotájába **helyeztem át.**

Amidőn irántam az eddig tanusított szives pártfogásért köszönetet mondek, kérem, hogy ezzel a jövőben is részesíteni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Nánássy Lajos

vaskereskedő.

Vasáru cikkek legolesőbb bevásárlási forrása.

BOB ARJEGYZÉK

Csanak János

nagy vadasi termelése.

1 liter Kövidinka ... 72 fillér.

1 liter Fzerjő ... 84 fillér.

1 liter Risling ... 84 fillér.

1 liter Kadarka ... 72 fillér.

1 liter Garbenet ... 1 kor.

Vendéglősök és korcsmárosoknak hordó vételnél külön kedvezmény.

Kapható egyedül

CSANAK JÓZSEFNÉL

DEBRECZENBEN.